

Bezbolna operacija liječi šećernu bolest

SIMPTOMI ŠEĆERNE BOLESTI

Žeđ, pojačano mokrenje, svrab kože i genitalija, neobjašnjiv gubitak težine unatoč dobrom apetitu, osjećaj umora i opća slabost

Milo Stavros, 28 godina, bubnjar

Sdijabetesom tipa 1 suočio se kad mu je bilo 13 godina. Nakon što je nekoliko dana osjećao klasične simptome, neprestanu žeđ i potrebu za čestim mokrenjem, te u kratkom razdoblju izgubio nekoliko kilograma, ubrzo je bilo ustanovljeno da ima dijabetes. Ozbiljni problemi pojavili su se zbog toga jer je uporno odbijao primiti inzulin, a od okoline je nastojao prikriti činjenicu da boluje od dijabetesa. Neki stariji Splićani u šali su mu govorili da neće moći imati djece. Tako se zbog hiperglikemije, povišenog šećera, srušio u školskom toaletu. Tri dana bio je na infuziji, a poslije je tri mjeseca ostao u bolnici na dječjem odjelu. Stavros je i dalje imao ozbiljnih problema jer je sve do prije godinu i pol dana odbijao primjenjivati strog režim života dijabetičara, svakodnevno mjerenje šećera u krvi i redovito primanje inzulina, najčešće pet injekcija dnevno (tri doze brzodjelujućeg inzulina koji se prima prije svakog od tri obroka i dvije doze temeljnog inzulina, koji najčešće djeluje 12 sati). Zbog nemirna duha, ali i posla, bio je bubnjar i pratio poznata imena hrvatske estrade, među ostalim, Divasice, Dinu Dvornika i Matiju Dedića, nije ozbiljno shvaćao svoju bolest, pa je počeo piti. Tako se

jednom u prijateljevoj vikendici najprije zgrčio, a onda se nije mogao probuditi. Doživio je najteži oblik hipoglikemije, nedostatka šećera, što je najopasnije stanje za dijabetičare koje može završiti smrću ako se ne reagira na odgovarajući način. Mozak mu je nekoliko sati ostao bez šećera, što je moglo završiti i tragično, u boljem slučaju mogao je ostati invalid. Nakon toga Milo Stavros počeo se pridržavati strogih pravila u životu dijabetičara i problemi su se sveli na minimum.

MILO STAVROS počeo je slijediti pravila života dijabetičara

U bolnici Kraljevskog sveučilišta u Londonu prošlog je tjedna relativno bezbolnim zahvatom pod lokalnom anestezijom pacijent izliječen od dijabetesa: riječ je o presađivanju stanica za proizvodnju inzulina, novoj metodi koja tek stiže u Europu

IVANA PAVLIĆ-RENAR

Ne tako brzo u Hrvatskoj

Ivana Pavlić-Renar voditeljica je Dijabetološkog odjela Sveučilišne klinike za dijabetes "Vuk Vrhovac" u Zagrebu, inače, referalnog centra za dijabetes u Hrvatskoj. Na žalost za hrvatske dijabetičare, Ivana Pavlić-Renar kaže da revolucionarna operacija presađivanja Langerhansovih otočića neće tako brzo stići u Hrvatsku.

IVANA PAVLIĆ-RENAR, voditeljica Dijabetološkog odjela klinike

Napisa: **Dragan Đurić**
dragan.duric@nacional
Snimili: **T. Čuveljak** i **K. Peršun**

Nakon što su Richardu Laneu, Englezu koji je više od 30 godina bolovao od šećerne bolesti, liječnici bolnice Kraljevskog sveučilišta u Londonu nedavno uspješno presađili stanice gušterače, nada da se približava konačno rješenje za tu neizlječivu i kroničnu bolest, koja je u progresivnom porastu, povećala se i kod golemog broja ostalih oboljelih od dijabetesa. U konkretnom slučaju, Laneu su britanski liječnici tim relativ-

no bezbolnim zahvatom, koji se izvodi uz lokalnu anesteziju i više nalikuje punkciji nego kirurškom zahvatu, ugradili stanice za proizvodnju inzulina.

Kanadska metoda Tako su ga napokon oslobodili obveznog ubrizgavanja barem pet injekcija inzulina dnevno, što je radio više desetljeća. Morao je činiti isto što čine svi oboljeli od dijabetesa tipa 1, za koji je karakterističan potpuni nedostatak inzulina. U Londonu, međutim, nije izveden prvi takav zahvat u svijetu.

S prvim pokušajima da se na taj način riješi problem dijabetičara počeo

ISDN: dvije telefonske linije

Iskoristite super ponudu:

Osnovni ISDN priključak

2 telefonske linije, 1 mjesečna naknada te cijeli niz dodatnih usluga: prikaz broja pozivatelja, poziv na čekanje, preusmjerenje poziva - 3 opcije, zabrana prikaza vlastitog broja, konferencijska veza troje sudionika...

+ bežični telefon **Ascom Eurit 535**

Samo 199 kn!*

ISDN – telefonirajte komotnije

ISDN paket možete kupiti u svim T-Centrima, kod T-Partnera i besplatnim pozivom na broj Službe za korisnike 0800 9000. Sve dodatne informacije možete saznati na www.t-com.hr i na svim prodajnim mjestima.

* U cijenu je uključen PDV. Ponuda traje do 15. travnja ili do isteka zaliha, uz potpis Ugovora na 12 mjeseci.

T · Com ·
Svijet bliže vama.

KROZ DNEVNU BOLNICU oboljeli od dijabetesa uče živjeti sa šećernom bolešću

lo se još sredinom sedamdesetih, potvrdila je Nacionalu Ivana Pavlič-Renar, voditeljica Dijabetološkog odjela Sveučilišne klinike za dijabetes "Vuk Vrhovac" u Zagrebu, inače, referalnog centra za dijabetes u Hrvatskoj. Riječ je zapravo bila o metodi izdavanja, pročišćavanja i ugradnje u organizam stanica osposobljenih za samostalnu proizvodnju inzulina prema potrebama.

U tu svrhu se presađuju tzv. Langerhansovi otočići, nakupine stanica koje proizvode inzulin potreban za prienos šećera nužnog u hranjenju organizma, koji su raspršeni po gušterači. Ti se otočići izdvajaju iz gušterače umrlih donora. Ta se metoda nakon 2000. počela intenzivnije primjenjivati prema protokolu razvijenom u Edmontonu u Kanadi. Kanada se u tom ispitivanju pridružila i nekoliko centara za šećernu bolest u SAD-u i u Europi.

Langerhansovi otočići Nekoliko je različitih protokola prema kojima se presađuju otočići. Prema riječima primariusa Ivane Pavlič-Renar, nakon objavljenog izvještaja američkog registra za transplantaciju Langerhansovih otočića, zabilježeno je 158 procedura. Iza tog stručnog termina kriju se zapravo postupci presađivanja stanica guštera-

še za proizvodnju inzulina osamdeset i šestorici pacijenata u 12 centara u Americi. Ipak u Londonu je razvijen prvi britanski i uopće europski protokol transplantacije Langerhansovih otočića. Nedostatak je taj što primaoci presađenih organa i tkiva trajno trebaju primati lijekove koji umanjuju imunološki odgovor da se spriječi odbacivanje presađenih organa. Presađivanje Langerhansovih otočića je jedan od pravaca u traženju idealnog rješenja u liječenju šećerne bolesti tipa 1, koju karakterizira apsolutni nedostatak inzulina, a to je pronalaženje nadomjestka za samostalnu proizvodnju inzulina.

Tehnološki složen postupak Izdavanje i pročišćavanje Langerhansovih otočića tehnološki je složen i zahtjevan postupak za koji je potrebno osigurati i dobre laboratorijske uvjete. Sve mora biti vrlo brzo izvedeno, u samo nekoliko sati. Vrijeme izdavanja potrebnih stanica iz gušterače umrlog donora mora biti što kraće jer gušterača, zbog toga što istodobno luči i žestoke probavne sokove, ždere sama sebe i brzo propada poslije smrti davatelja. Postupak ugradnje tako dobivenih izdvojenih i pročišćenih stanica uklopljenih u odgovarajući medij koji mora biti prilagođen i njima i

Dnevna bolnica

Skupine prema dobi i vrsti liječenja

U posljednjih sedam godina u Klinici "Vuk Vrhovac" organizirana je dnevna bolnica kroz koju svaki tjedan prolaze skupine od osam do desetak oboljelih od dijabetesa. Skupine se formiraju prema dobi i vrsti liječenja. Od ponedjeljka do petka polaznici od osam do 15 sati obavljaju preglede. Istodobno, prema riječima voditeljice Dnevne bolnice Manje Prašek, uče regulirati inzulinsku terapiju, kako si pomoći u rizičnim situacijama i kako uopće živjeti sa šećernom bolešću. Osim savjeta stručnjaka, vrijedna su im i iskustva "kolega po bolesti".

OBOLJELI i bez transplantacije mogu spriječiti oštećenje svojih organa

FRANJO KUHARIĆ

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ

VILIM SVEĆNJAK

MARTIN ŠPEGELJ

ANTE MARKOVIĆ

JOSIP BROZ TITO

Poznati liječeni od dijabetesa

U Klinici "Vuk Vrhovac" liječene su mnoge poznate osobe. Komunistički moćnici poput Milke

Planinc, Vladimira Bakarića, Ante Markovića samo su neki od njihovih bivših pacijenata, kao i desetak

hrvatskih biskupa, među kojima kardinal Franjo Kuharić te biskupi Đuro Kokša i Mijo Škorc.

primatelju obavlja se kateterom, punktiranjem kroz venu koja vodi u jetru. Iz perspektive pacijenta, sam postupak ugradnje nije osobito zahtjevan kao kirurški zahvat.

Nedostatak sredstava u RH Hrvatski liječnici, posebno u Kliničkoj bolnici Merkur u Zagrebu, imaju iskustva s presađivanjem cijele gušterače, što se najčešće obavlja zajedno s transplantacijom bubrega. Šećerna bolest je najčešći pojedinačni uzrok potrebe nadomještanja funkcije bubrega hemodijalizom i transplantacijom. Bubrezi su jedan od organa koji najviše strada od šećerne bolesti. Osobe koje boluju od šećerne bolesti najviše ugrožavaju oštećenja srca i krvnih žila, a uz to i bubrega, očne pozadine i stopala.

U postojećim okolnostima, ne čini se realnim očekivati da bismo se u doglednoj budućnosti u Hrvatskoj mogli upustiti u složeni postupak

presađivanja Langerhansovih otočića. U ovom trenutku za to nema financijskih pretpostavki, smatra Ivana Pavlič-Renar. U takvoj situaciji možda može utješno zazvučati podatak da još nije riješen glavni problem svih transplantacija - spomenuta imunosupresija, a da prognoza oboljelih od šećerne bolesti primjenom suvremenih načina regulacije krvnog šećera, ali i drugih faktora oštećenja organa do kojih dolazi u dugotrajnoj šećernoj bolesti postaje sve bolja.

300 mil. dijabetičara u svijetu Razvoj kasnijih oštećenja prouzročeni šećernom bolešću (tzv. kasnih komplikacija) nije vezan samo za šećernu bolest tipa 1, koja je prisutna u manje od 10 posto ukupnog broja oboljelih. Sve relevantne procjene pokazuju da će broj dijabetičara u svijetu uskoro premašiti 300 milijuna ljudi, a u Hrvatskoj ih ima od 250.000 do 300.000. Bolest je pri-

OPASNOSTI ZA DIJABETIČARE

Najviše ih ugrožavaju bolesti srca i krvnih žila, zatim bubrega, očne pozadine i stopala

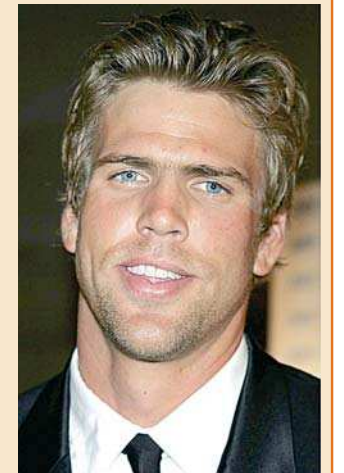
Garry Hall - olimpijski prvak

Dijabetičar i osvajač zlata na 50 metara slobodno

Da se sa šećernom bolešću može živjeti dobro i kada je čovjek izložen ekstremnim naporima dokazao je Garry Hall, američki plivač koji je na Olimpijadi u Ateni osvojio zlatnu medalju na 50 metara slobodno. Bilo je to upravo kada je hrvatski reprezentativac Duje Draganja osvojio srebrnu medalju. Štoviše Hall, koji danas ima 30 godina, bio je tada najstariji plivač u američkom timu.

Nakon što je već bio prepoznat kao uspješan plivač, Hallu je 1999. otkrivena šećerna bolest tipa 1. Objasnili su mu tada da će se morati podvrgnuti strogoj kontroli kao i svi dijabetičari, da prognoze nisu loše, ali da će morati prekinuti s ekstremnim naporima jer je u šećeraša tjelesna aktivnost preporučljiva u ograničenoj mjeri. On nije želio odustati i u Ateni je osvojio zlato, a danas je jedan od najangažiranijih ljudi u američkoj dijabetičkoj udruzi.

GARRY HALL, tridesetogodišnji plivač dijabetički je aktivist

PAD ŠEĆERA U KRVI

Komplikacija liječenja - hipoglikemija

Hipoglikemija je vrlo neugodna zbog prevelikog pada šećera u krvi, a može nastati zbog neravnoteže u liječenju (previše inzulina, premalo hrane ili slično). Simptomi su drhtavica, glad, smetnje koncentracije, poremećaj ponašanja, a može doći do gubitka svijesti i kome. To treba prepoznati i odmah uzeti nešto što naglo diže šećer u krvi: nekoliko kockica čokolade, bombon, slatki napitak. Valja naglasiti da su povremene hipoglikemije nužne pri liječenju inzulinom i nisu osobito opasne kada se o njima vodi računa. Mnogo je opasnije trajno tolerirati visok šećer u krvi da bi se izbjeglo hipoglikemiju. Ta taktika potiče razvoj kasnijih teških oštećenja organa.

IVANA BABIĆ, glavna urednica Zagrebačkog dijabetičara

Ivana Babić, 22 godine, studentica

Riječanka Ivana Babić, koja je danas glavna urednica Zagrebačkog dijabetičara, časopisa Udruge dijabetičara u Zagrebu, otkrila je da boluje od dijabetesa tipa 1 sa 16 godina. Zasad nije imala težih iskustava s tom bolešću. Budući da je trenutno uključena u projekt istraživanja novog temeljnog inzulinskog preparata, uspjela je svoje svakodnevno primanje inzulina smanjiti na četiri puta.

Kada je bila otkrivena njezina bolest, dobro ju je prihvatila, doživljavajući je čak kao nešto novo i zanimljivo u životu. S njom je vrlo otvoreno krenula i prema okolini, a sredina i prijatelji također su sve vrlo dobro prihvatili. Osvrćući se na neka neugodna iskustva svojih kolega, Ivana Babić uvjerena je da sve ovisi o tome kako sami dijabetičari žive s vlastitom bolešću.

Premda naglašava da je uloga liječnika u njihovu životu veoma važna, bitno je i kako sami dijabetičari tretiraju bolest. Važan je pozitivan stav i ne pozivati se na dijabetes kada se pokušavaju opravdati zbog toga što nešto nisu učinili.

Iskustva s hipoglikemijom, zbog koje bi pala u dijabetičku komu, dosad nije imala, a uvjerena je da su dijabetičari u nekim stvarima čak i u prednosti u odnosu na zdrave ljude. Zbog načina prehrane i obveza da svoje zdravstveno stanje često kontroliraju kod liječnika, oni mogu biti i zdraviji od ostatka populacije.

LANGERHANSOVI OTOČIĆI u svijetu su do sada presađeni 158 puta

ISDN: prikaz broja pozivatelja

Iskoristite super ponudu:

Osnovni ISDN priključak
2 telefonske linije, 1 mjesečna naknada te cijeli niz dodatnih usluga:
prikaz broja pozivatelja, poziv na čekanju, preusmjerenje poziva - 3 opcije, zabrana prikaza vlastitog broja, konferencijska veza troje sudionika...

+ bežični telefon Ascom Eurt 535

Samo 199 kn!*

ISDN - telefonirajte komotnije

ISDN paket možete kupiti u svim T-Centrima, kod T-Partnera i besplatnim pozivom na broj Službe za korisnike 0800 9000. Sve dodatne informacije možete saznati na www.t-com.hr i na svim prodajnim mjestima.

* U cijenu je uključen PDV. Ponuda traje do 15. travnja ili do isteka zaloha, uz potpis Ugovora na 12 mjeseci.

Svijet bliže vama.

DOSSIER: DIJABETES

Jure Talajić, 54 godine, ugostitelj iz Metkovića Samokontrola i stalna fizička aktivnost

JURE TALAJIĆ uspješno se nosi s dijabetesom tipa 1 već 36 godina

Jure Talajić, 54-godišnji ugostitelj iz Metkovića, uspješno se nosi s dijabetesom tipa 1 već 36 godina. Od sredine osamdesetih počeo je svake godine dolaziti na kontrolu u Kliniku za dijabetes "Vuk Vrhovac", što se za njega, kako je rekao, svodi na odmor u hotelu s tri zvjezdice.

S bolešću se suočio s nepunih 18 godina i gotovo da nije imao nekog dramatičnog iskustva. U tome su mu, kako kaže, pomogle tri stvari. Obitelj, koja je i cjelokupnu prehranu prilagodila njegovim potrebama, što ih je približilo zdravoj hrani u kojoj je maslinovo ulje, dosta povrća i voća. Druga stvar je bila samokontrola i stalna fizička aktivnost, koja mu je omogućila pridržavanje strogog režima života dijabetičara u

kojem se morao odreći samo ekstremno slatkih i masnih stvari. Do prije 10 godina bio je u Hrvatskom nogometnom savezu registriran i kao igrač u nogometnom klubu iz Metkovića, koji je nastupao u prvoj županijskoj ligi u Dalmaciji. Puno su mu pomogli i posjeti Klinici za dijabetes "Vuk Vrhovac" u Zagrebu. Suradnja s tom zdravstvenom ustanovom pomogla mu je i kada se suočio s posve drugom bolešću - reumatskom groznicom. Budući da je tada njegov liječnik Mate Granić pratio nekadašnju predsjednicu vlade bivše Jugoslavije Milku Planinc na put u Indiju, njegova je supruga telefonski razgovarala s liječnikom Vladom Mrzljakom, koji je Talajićevu liječniku u Splitu dao upute što treba učiniti.

sutna u nešto više od šest posto radno aktivne populacije (dobne skupine od 18 do 65 godina), ali je taj postotak znatno veći među starijom životnom dobi koja je u nas vrlo zastupljena. Pojavnost dijabetesa širi se s industrijalizacijom i urbanizacijom pa je trenutno zamjetan trend velikog porasta broja oboljelih u zemljama u razvoju. U razvijenim zemljama također raste broj oboljelih, što je najviše povezano s porastom debljine. Zabrinjava i trend pojavnosti šećerne bolesti tipa 2, koja je nekad bila karakteristična za kasne srednje i više životne dobi, u sve mlađih dobnih skupina, čak i djece.

Hrvatski model liječenja Stručnjaci naglašavaju da je svaki dijabetes koji nije reguliran opasan i postaje sve teži što se tiče oštećenja srca, krvnih žila, mozga, očiju, bubrega, stopala. Međutim, osobama sa šećernom bolešću tipa 1 teže je održavati ravnotežu: uz osnovno liječenje, dijete i tjelovježbu, one moraju trajno paziti na pravilnu nadoknadu inzulina višekratnim injekcijama tijekom dana, što je vrlo zahtjevno. Za tip 2 karakteristično je da nema problema s lučenjem inzulina, ali ima s njegovim djelovanjem, tkiva su rezistentna (neosjetljiva) na inzulin. Taj tip dijabetesa možete imati godinama a da ga uopće niste svjesni. On se može spriječiti zdravom prehranom, postizanjem i održavanjem zdrave tjelesne težine i redovitim vježbanjem. Izrazita je nasljedna sklonost.

Za utemeljenje tzv. zagrebačke dijabetološke škole najzaslužniji

je akademik Zdenko Škrabalo, bivši ministar vanjskih poslova i hrvatski veleposlanik. Klinika "Vuk Vrhovac" u Zagrebu danas je referalni centar za šećernu bolest Republike Hrvatske, koji vodi

Željko Metelko. Iz tog se centra uspio lansirati i poseban model praćenja i liječenja poznat u međunarodnoj medicinskoj literaturi kao Hrvatski model. Riječ je o povezivanju svih dijelova zdravstvene službe koja sudjeluje u skrbi o šećernoj bolesti.

Trajna su savjetovanja specijalista za dijabetes s obiteljskim liječnicima iz svog područja. Dva puta godišnje hrvatski se dijabetolozi sastaju radi upoznavanja s novostima.

NCL

ZABRINJAVAJUĆI TREND

Dijabetes tipa 2, koji je nekad bio karakterističan za kasnu srednju i višu dob, sve je češći u djece

UREDAJ za kontinuirano mjerenje glukoze u krvi tijekom 72 sata

U PORASTU je raširenost dijabetesa tipa 2 u razvijenim zemljama

ISDN: preusmjeravanje poziva

Iskoristite super ponudu:

Osnovni ISDN priključak
2 telefonske linije, 1 mjesečna naknada te cijeli niz dodatnih usluga:
prikaz broja pozivatelja, poziv na čekanje, preusmjeravanje poziva - 3 opcije, zabrana prikaza vlastitog broja, konferencijska veza troje sudionika...

+ bežični telefon Ascom Eurit 535

Samo 199 kn!*

ISDN - telefonirajte komotnije

ISDN paket možete kupiti u svim T-Centrima, kod T-Partnera i besplatnim pozivom na broj Službe za korisnike 0800 9000. Sve dodatne informacije možete saznati na www.t-com.hr i na svim prodajnim mjestima.

* U cijenu je uključen PDV. Ponuda traje do 15. travnja ili do isteka zaliha, uz potpis Ugovora na 12 mjeseci.

Com

Svijet bliže vama.